

Το 1991, μετά από προτασή του στον Καθηγητή Π. Τούτουζα, συνεκδίδουν το πρώτο βιβλίο Καρδιολογίας στην Ελλάδα, με πολλούς συγγραφείς. Εκτός από την εκπαίδευση, ένας από τους σκοπούς του βιβλίου ήταν να φέρει σε επαφή και συνεργασία τους Έλληνες καρδιολόγους της Διασποράς με τους ομοτέχνους τους στη Ελλάδα. Περισσότεροι από 90 Έλληνες καρδιολόγοι από όλα τα μέρη του κόσμου έχουν συμβάλει με κεφάλαια στο βιβλίο. Το βιβλίο επανεκδόθηκε το 2001 σε συνεργασία με τους Καθηγητές Χ. Στεφανάδη και Π. Τούτουζα. Με τον Καθηγητή Π. Γκελερή έχει εκδώσει τη μονογραφία Στεφανιαία Νόσος το 1985, με δεύτερη και τρίτη έκδοση το 1990 και 2010 αντίστοιχα.

Ως πρόεδρος της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας οργάνωσε μετεκπαιδευτικά σεμινάρια για τους ειδικευόμενους στην Καρδιολογία όλης της Ελλάδας. Σκοπός των σεμιναρίων ήταν και εξακολουθεί να είναι η μόρφωση των ειδικευόμενων Ελλήνων καρδιολόγων, τουλάχιστον σε θεωρητικό επίπεδο, να είναι ομοιόμορφη, και τα μαθήματα αυτά να αποτελέσουν τη βάση για ενιαίο πρόγραμμα εκπαίδευσης Καρδιολογίας στην Ελλάδα και ενδεχομένως στην Ευρώπη, κατά τα αμερικανικά πρότυπα. Τα μαθήματα αυτά αποβλέπουν επίσης να φέρουν σε επαφή τους ειδικευόμενους με καθιερωμένους καρδιολόγους που διδάσκουν στα σεμινάρια. Η ύλη των δύο πρώτων ετών έχει δημοσιευτεί και διανεμηθεί σε όλους τους Έλληνες καρδιολόγους. Αυτά συνεχίζονται με μεγάλη επιτυχία. Επί της προεδρίας του, το Hellenic Journal of Cardiology, επίσημο περιοδικό της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας, συμπεριλήφθηκε στο Index Medicus. Επίσης έχει οργανώσει πολλά διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα με ειδική θεματολογία, στα οποία έλαβαν μέρος διεθνείς προσωπικότητες που έχουν κάνει πρωτοποριακή δουλειά σε ποικίλους τομείς της καρδιολογικής επιστήμης.

Από τη θέση του Διευθυντή του Κέντρου Κλινικής Έρευνας και του Προέδρου του Επιστημονικού Συμβουλίου έχει συμβάλει στην ανάπτυξη του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το οποίο, μέσα σε λίγα χρόνια (2002-2008) έχει καταστεί ένα από τα καλύτερα ερευνητικά κέντρα της Ευρώπης. Συγχρόνως έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με τις περισσότερες καρδιολογικές Κλινικές της χώρας (πανεπιστημιακές και μη).

Τέλος, θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι ο κ. Μπουντούλης είχε καταρτίσει ειδικό πρόγραμμα μετεκπαίδευσης Ελλήνων Ιατρών στις ΗΠΑ. Κοντά του είχαν μετεκπαιδευτεί πολλοί Έλληνες καρδιολόγοι, από τους οποίους αρκετοί είναι σήμερα κορυφαίοι στην καρδιολογία στην Ελλάδα, διευθυντές καρδιολογικών κλινικών, διακεκριμένα μέλη του διδακτικού προσωπικού στις Ιατρικές Σχολές της χώρας και στελέχη σε διοικητικές θέσεις επιστημονικών εταιρειών.

Ο κ. Μπουντούλης, θερμός πατριώτης, δεν συμμετείχε μόνον ενεργά στις δημόσιες εκδηλώσεις για την προβολή των ελληνικών εθνικών ζητημάτων· ήταν από τους πρωτεργάτες της ίδρυσης ειδικών θεσμών και φορέων, όπως π.χ. του προγράμματος Νεοελληνικών Σπουδών (Modern Greek Studies) στο πανεπιστήμιο Οχίο, καθώς και της οργάνωσης "Μακεδονική Εστία" στην πρωτεύουσα της ίδιας Πολιτείας με αποστολή την ενημέρωση του αμερικανικού κοινού και των αντιπροσώπων του σε καίρια εθνικά θέματα της Ελλάδας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΛΕΤΗΣ

Προσφώνηση
από τον Πρόεδρο της Ιατρικής Σχολής
καθηγητή Νικόλαο Β. Ντόμπρο.

Προσφώνηση
από τον Πρύτανη
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης
καθηγητή Αναστάσιο Κ. Μάνθο.

Έπαινος του τιμώμενου (Laudatio)
από τον καθηγητή Παράσχο Γκελερή.

Επίδοση Διασώμων και Αναγόρευση
από τον Πρόεδρο της Ιατρικής Σχολής
καθηγητή Νικόλαο Β. Ντόμπρο.

Αντιφώνηση και ομιλία από τον τιμώμενο
καθηγητή Χαρίσιο Μπουντούλη
με θέμα:

«Η διαχρονική εξέλιξη της Ιατρικής
και ο ρόλος του Ιατρού»

Δεξίωση

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΛΕΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ

του Καθηγητού, Ακαδημαϊκού (αντ. μελ.)

ΧΑΡΙΣΙΟΥ Κ. ΜΠΟΥΝΤΟΥΛΑ,
σε Επίτιμο Καθηγητή
της Ιατρικής Σχολής

ΤΕΤΑΡΤΗ, 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2010
ΩΡΑ 19:30
ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΛΙΑΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ.
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΑΡΙΣΙΟΣ Κ. ΜΠΟΥΝΤΟΥΛΑΣ MD, Dr., Dr. Hon.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ/ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ (ΟΜΟΤΙΜΟΣ)

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ (αντ. μελ.),

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ,

ΙΔΡΥΜΑ ΙΑΤΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ο κ. Χαρίσιος Μπουντούλας γεννήθηκε στο Βελβεντό Κοζάνης το Νοέμβριο του 1935, από φτωχή αγροτική οικογένεια. Τις εγκύκλιες σπουδές του τις πραγματοποίησε στη γενέθλια κωμόπολη και την Κοζάνη. Το 1953 αποφοίτησε από το Γυμνάσιο και την ίδια χρονιά εισήχθη στη Στρατιωτική Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το 1959 έλαβε το πτυχίο από την Ιατρική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) και το δίπλωμα αποφοίτησης από τη Στρατιωτική Ιατρική Σχολή. Υπηρέτησε στα Στρατιωτικά Νοσοκομεία 401 (Αθήνα) και 424 (Θεσσαλονίκη) για 18 μήνες και στη συνέχεια ως Διοικητής Λόχου Υγειονομικού Συντάγματος Πεζικού για ενάμιση χρόνο. Κατόπιν εξετάσεων έλαβε άδεια από τη Διεύθυνση Υγειονομικού για την απόκτηση ειδικότητας το 1962. Από το Στρατό αποστρατεύτηκε το 1967 για λόγους υγείας.

Η σύζυγος του Όλγα είναι δερματολόγος και Clinical Associate Professor στο Ohio State University. Έχουν δύο παιδιά, τη Σοφία, Ενδοκρινολόγο, και τον Κωνσταντίνο, Επεμβατικό Καρδιολόγο, Assistant Professor στο Ohio State University. Έχουν δύο εγγόνια από τη Σοφία και αναμένουν τρίτο από τον Κωνσταντίνο. Σε ολόκληρη τη διάρκεια της επαγγελματικής και ακαδημαϊκής του σταδιοδρομίας ο κ. Μπουντούλας είχε πάντοτε την αμέριστη και συνεχή υποστήριξη της οικογένειάς του.

Η ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία άρχισε στην Α΄ Παθολογική Κλινική του ΑΠΘ, την οποία διύθυσε ο αείμνηστος Καθηγητής Δ. Βαλτίς. Εκεί έλαβε την ειδικότητα της Παθολογίας και της Καρδιολογίας, το διδακτορικό του δίπλωμα και την πρώτη του θέση ως στέλεχος της (1962-1970). Αφού μετεκπαιδεύτηκε με υποτροφία στο Ohio State University για δύομιση χρόνια περίπου (1970-1973), επέστρεψε στην Α΄ Παθολογική Κλινική του ΑΠΘ, όπου και παρέμεινε ως το τέλος του 1974. Μετά το θάνατο του Καθηγητή Βαλτί, έφυγε το 1975 για τις ΗΠΑ, μετά από πρόσκληση του Ohio State University, όπου, μετά από σκληρή εργασία, κατάφερε να κερδίσει σταδιακά και σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα (σε πέντε χρόνια) όλες τις ακαδημαϊκές βαθμίδες (από Assistant Professor σε Full Professor). Από το 1980 ως το 1982 διετέλεσε Καθηγητής Παθολογίας/Καρδιολογίας στο Wayne State University στο Michigan, από το 1982 ως το 2002 Καθηγητής Παθολογίας/

Καρδιολογίας στο Ohio State University και από το 1984 ως το 2002 Καθηγητής Φαρμακευτικής στο ίδιο Πανεπιστήμιο.

Στη συνέχεια, καλείται από την Ακαδημία Αθηνών να αναλάβει τη διεύθυνση του Κέντρου Κλινικής Έρευνας στο Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το οποίο μόλις είχε ιδρυθεί χάρις στις προσπάθειες του Καθηγητού-Ακαδημαϊκού κ. Γρηγορίου Σκαλκέα. Στο Ίδρυμα αυτό ήταν επίσης και Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου από το 2002 ως το 2008, και από το 2009 είναι επίτιμος πρόεδρος του. Παράλληλα είναι και Καθηγητής-συνεργαζόμενος ερευνητής στο ίδιο Ίδρυμα. Από τον Ιανουάριο του 2005 ως τον Ιανουάριο του 2007 χρημάτισε Πρόεδρος της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας.

Ο κ. Μπουντούλας έχει προπολλού αναγνωριστεί ως άριστος κλινικός καρδιολόγος, χαρισματικός και ενεργός δάσκαλος και δημιουργικός ερευνητής. Δεν είναι τυχαίο ότι όχι μόνο ασθενείς, αλλά και ιατροί από πολλά μέρη των ΗΠΑ και της Ελλάδας ζητούν τη γνώμη του σε ειδικές ή δύσκολες περιπτώσεις· ούτε ότι έχει καταγραφεί, ως αναγνώριση των γνώσεων, της εμπειρίας του, των μελετών του, αλλά και του Ιπποκρατείου ήθους του, στον κατάλογο των διακεκριμένων ιατρών των ΗΠΑ.

Συμμετέχει ενεργά για δεκαετίες στην διδασκαλία και καθοδήγηση φοιτητών της Ιατρικής και ιατρών, μεταλαμπαδεύοντας τις γνώσεις του και την εμπειρία του. Με τον καθηγητή Wooley ίδρυσαν εργαστήριο που αποτελεί πρότυπο για την διδασκαλία καρδιαγγειακών νοσημάτων και την επίλυση διαγνωστικών και θεραπευτικών προβλημάτων με τον συνδυασμό κλινικής εξέτασης και σύγχρονης τεχνολογίας. Σημαντικό είναι ότι έχει διδάξει και συνεχίζει να διδάσκει χιλιάδες φοιτητών και ιατρών που δεν τους έχει δει ποτέ, σε όλο τον κόσμο, με τα βιβλία που έχει εκδώσει και τα κεφάλαια που έχει γράψει σε πολλά διδακτικά βιβλία.

Το ερευνητικό-συγγραφικό του έργο είναι εντυπωσιακό. Έχει συνολικά πάνω από 600 δημοσιεύσεις (χωρίς να υπολογιστούν τα Abstracts) σε 8 γλώσσες. Επίσης έχει δώσει περισσότερες από 700 διαλέξεις σε Ιατρικές Σχολές, ακαδημαϊκά κέντρα και εθνικές ή διεθνείς επιστημονικές συναντήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Έχει εκδώσει ή συνεκδώσει 25 βιβλία/μονογραφίες σε 3 γλώσσες και έχει συνεργαστεί με περισσότερους από 150 επιστήμονες διεθνούς κύρους για την έκδοση των βιβλίων του. Έχει γράψει πάνω από 200 κεφάλαια σε πολλά διδακτικά βιβλία· θα λέγαμε μάλιστα ότι ανήκει στην ολιγάριθμη ομάδα των καρδιολόγων που έχει δημοσιεύσει κεφάλαια στα θεωρούμενα, παγκοσμίως, ως κλασικά εγχειρίδια της Καρδιολογίας, όπως π.χ. στα The Heart (Hurst, σχεδόν για 30 χρόνια σε 7 εκδόσεις), Heart Diseases (Braunwald, για 10 χρόνια σε 2 εκδόσεις), Heart Diseases in Infants, Children and Adolescents (Moss and Adams, για 15 χρόνια σε 3 εκδόσεις), American College of Cardiology Self Assessment Program (για 20 χρόνια σε 7 εκδόσεις), Current Therapy (για 25 χρόνια σε 5 εκδόσεις) κ.ά.

Είναι ένας από τους λίγους ερευνητές που έχει ασχοληθεί εκτεταμένα με την κλινική, μεταφραστική, πειραματική και βασική έρευνα, ένα σπάνιο πια προσόν στη σημερινή ιατρική ακαδημαϊκή πραγματικότητα. Έχει δημοσιεύσει σχεδόν σε όλα τα περιοδικά που ασχολούνται με καρδιαγγειακές παθήσεις, από το Circulation ως το Journal of Clinical Investigation και το Nature Genetics. Εξάλλου, έχει διατελέσει και ο ίδιος εκδότης, αναπληρωτής εκδότης, μέλος συντακτικής επιτροπής ή κριτής σε περισσότερα από 50 επιστημονικά περιοδικά (ως κριτής βιβλίου έχει συνεργαστεί με το New England Journal of Medicine). Έχει διατελέσει πρόεδρος της Laenec Society της American Heart Association, και μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της ίδιας εταιρείας στην Κλινική

Καρδιολογία, της διεθνούς επιτροπής του American College of Cardiology, του διοικητικού συμβουλίου της International Society of Noninvasive Cardiology και πολλών άλλων επιστημονικών εταιρειών και οργανώσεων. Γενικά, η επιστημονική και ακαδημαϊκή διαδρομή του κ. Μπουντούλα μπορεί να χαρακτηριστεί ως εντυπωσιακή. Και δεν είναι τυχαία τα εγκωμιαστικότητα σχόλια που έχουν κάνει για τον άνθρωπο και το έργο του διακεκριμένοι ξένοι ειδικοί επιστήμονες και σοβαρά επιστημονικά έντυπα, όπως π.χ. ο Καθηγητής Lewis, πρώην πρόεδρος του American College of Cardiology ("His wit, generosity, kindness, loyalty and respect have made him an institution at our Medical Center") ή το New England Journal of Medicine (1993, 3 Σεπτεμβρίου, σελίδα 737, όπου ο κ. Μπουντούλας χαρακτηρίζεται ως «one of the Renaissance people of Cardiology»).

Για την προσφορά του στην Ιατρική και για το γενικότερο κοινωνικό του έργο στον κύριο Μπουντούλα έχει απονεμηθεί ο τίτλος του Επίτιμου Διδάκτορα από διάφορες Ιατρικές Σχολές, αλλά και πολλά βραβεία και τιμητικές διακρίσεις από επιστημονικές και άλλες οργανώσεις σε πολλά μέρη του κόσμου. Το 1998 εξελέγη Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών στον τομέα Ιατρικής και Φαρμακολογίας, ως Έλληνας επιστήμονας του Εξωτερικού.

Η διεθνής αναγνώριση δεν άλλαξε την προσωπικότητα του Καθηγητή Μπουντούλα, με τη σεμνότητα και το αίσθημα του καθήκοντος απέναντι στην πατρίδα και τον άνθρωπο να παραμένουν γι' αυτόν σταθερές και απαραβίαστες αξίες. Εξάλλου, ο κ. Μπουντούλας, μη λησμονώντας τις ρίζες του, αφιέρωσε μεγάλο μέρος του χρόνου του στην πρόοδο της ελληνικής ιατρικής επιστήμης. Σε όλη τη διάρκεια της παραμονής του στην Αμερική διατήρησε στενούς φιλικούς, κοινωνικούς και επιστημονικούς δεσμούς με την ελληνική ιατρική κοινότητα, ταξιδεύοντας πολλές φορές το χρόνο στην Ελλάδα για να οργανώσει ερευνητικά πρωτόκολλα, να συμμετάσχει σε συνέδρια και σεμινάρια και να δώσει διαλέξεις. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός, ότι, όταν πριν από λίγα χρόνια αποφάσισε να διεκδικήσει τη θέση του προέδρου της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας, η πανηγυρική του εκλογή φάνηκε σε όλους απόλυτα φυσιολογική, παρά την πολύχρονη παραμονή του στην Αμερική.

Στην κλινική του καθηγητή Βαλτί, της οποίας υπήρξε ένα από τα κύρια στελέχη, οργάνωσε την πρώτη στεφανιαία μονάδα το 1973, ενώ την ίδια χρονιά πραγματοποίησε τις πρώτες στεφανιογραφίες και ηλεκτροφυσιολογικές μελέτες στη Θεσσαλονίκη. Με τον Καθηγητή κ. Δ. Λαζαρίδη άρχισαν τη χειρουργική επαναμάτωση των στεφανιαίων (bypass) το 1973 στη Θεσσαλονίκη. Με τον Καθηγητή κ. Φαίδωνα Χαρούλη ήταν πρωτεργάτες στην πρώτη επιτυχή μεταμόσχευση νεφρού που με τους Καθηγητές Τούντα και Βαλτί πραγματοποιήθηκε το 1968 στην Ελλάδα. Με τον καθηγητή του συνέγραψε το κεφάλαιο του κυκλοφορικού συστήματος στο βιβλίο Εσωτερικής Παθολογίας του Δ. Βαλτί. Το βιβλίο αυτό αποτέλεσε τη βάση για την εκπαίδευση των φοιτητών της Ιατρικής, των ειδικευομένων και ιατρών για τουλάχιστον μία δεκαετία, και ήταν ουσιαστικό βοήθημα για τις εξετάσεις του ECFMG, απαραίτητες για τη άσκηση της ιατρικής στην Αμερική.